

Motion till riksdagen 2025/26:4192

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2025/26:267 Stärkt skydd mot utlänningar som utgör kvalificerade säkerhetshot

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:267 i de delar som innebär att förvarstiderna för barn förlängs och att barn kan placeras på säkerhetsavdelning, dvs. 3 kap. 9, 10 och 19 §§ lagen (1922:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som stärker rättssäkerheten vid säkerhetsärenden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslaget till lag om särskild kontroll av vissa utlänningar bör utvärderas, med särskilt fokus på förslagen om sänkta beviskrav och de längre förvarstiderna, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att frihetsberöva en människa är en av statens mest ingripande åtgärder. I en rättsstat ska det som huvudregel vara förbehållet situationer där någon dömts för brott, vid misstanke om allvarlig brottslighet eller för att skydda en människa från att allvarligt skada sig själv på grund av svår psykisk sjukdom eller missbruk. Samtidigt kan det i vissa situationer finnas starka skäl att frihetsberöva vissa personer genom förvar med grund i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar (LSU). När Miljöpartiet satt i regering införde vi en mer ändamålsenlig, effektiv och överskådlig reglering när det gäller de utlänningar som utgör kvalificerade hot mot Sveriges säkerhet. Då var det viktigt för Miljöpartiet att den nya regleringen var förenlig med ett väl fungerande skydd för grundläggande fri- och rättigheter. Det är fortsatt en självklar utgångspunkt

för oss. När människor tas i förvar ska det alltid ställas höga krav på proportionalitet, rättssäkerhet och medmänsklighet.

Regeringen föreslår nu utvidgade möjligheter att utvisa utlänningar som bedöms utgöra kvalificerade hot mot Sveriges säkerhet, ökade möjligheter att använda tvångsmedel och skärpta straff för fler brott mot lagen. Miljöpartiet anser att det i vissa fall kan behövas utökade möjligheter att förvarta personer som bedöms utgöra ett allvarligt säkerhetshot och därför kan antas utvisas ur Sverige. Samtidigt kan behovet av nya skärpningar ifrågasättas utifrån att LSU varit i kraft relativt kort tid, vilket påverkar möjligheterna att bedöma behovet av ändringar i den befintliga lagstiftningen. Flera remissinstanser är inne på samma spår, bl.a. Civil rights defenders, Sveriges Advokatsamfund och Rädda barnen anser att det inte är motiverat att införa ytterligare skärpningar av lagstiftningen innan tidigare reformer har utvärderats. Miljöpartiet förstår samtidigt behovet av att motverka terrorism och andra kvalificerade säkerhetshot. Miljöpartiet uppmanar därför regeringen att återkomma med förslag på hur rättssäkerheten i säkerhetsärenden kan stärkas. Regeringen bör också tillsätta en utvärdering av de regler som nu införs inom en femårsperiod.

I propositionen föreslår regeringen att beviskravet för att ta vuxna i förvar enligt LSU ska sänkas. I dag krävs att det är *sannolikt* att ett beslut om utvisning kommer att meddelas, men regeringen vill att det ska räcka att det kan *antas* att utlänningen kommer att utvisas. Regeringen föreslår dessutom att den nuvarande tidsgränsen för verkställighetsförvar av vuxna ska tas bort. I dag får som huvudregel en person inte hållas i verkställighetsförvar i längre tid än ett år, men under vissa förutsättningar kan en vuxen få hållas i verkställighetsförvar upp till tre år. Regeringens förslag innebär att en person som inte är dömd för brott i praktiken kan komma att hållas frihetsberövad under mycket lång tid, så länge förvaret bedöms proportionerligt i det enskilda fallet.

Miljöpartiet konstaterar att remissinstanserna lyfter allvarlig oro kring förslagen om sänkt beviskrav och längre förvarstider. Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen och Advokatsamfundet har ifrågasatt om regeringen visat att de nuvarande tidsfristerna är otillräckliga. Institutet för mänskliga rättigheter har pekat på att proportionalitetsbedömningen är särskilt svår i LSU-ärenden, där insynen ofta är begränsad, och har ifrågasatt om förslaget är förenligt med Europakonventionen. Civil rights defenders har varnat för oskäligt långa förvarstider och för att redan ingripande frihetsberövanden enligt LSU riskerar att bli än mer ingripande och påfrestande för den enskilde.

Miljöpartiet uppmanar regeringen att ta remissinstansernas oro i denna del på större allvar. När beviskrav sänks och tidsgränser för frihetsberövanden tas bort ökar kraven på rättssäkerhet, proportionalitet, insyn och effektiv kontroll. Regeringen bör därför säkerställa att konsekvenserna av de sänkta beviskraven och de längre förvarstiderna särskilt följs upp i en framtida utvärdering av lagstiftningen, inklusive hur reglerna påverkar rättssäkerheten, risken för oskäligt långa frihetsberövanden och Sveriges internationella åtaganden.

Barn ska aldrig sättas i förvar

Sverige ska ha ett starkt skydd mot allvarliga säkerhetshot. Men arbetet mot säkerhetshot måste bedrivas med respekt för rättsstatens principer, proportionalitet och grundläggande fri- och rättigheter. I samband med frihetsberövanden och tvångsmedel måste

rättighetsskyddet ändå stå starkt, för både barn och vuxna. Barn som bedöms utgöra ett allvarligt säkerhetshot omfattas av barnkonventionen som är svensk lag. Den innebär att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn och att frihetsberövande av barn endast får användas som en sista utväg och under kortast lämpliga tid. Den utgångspunkten kan enligt Miljöpartiets mening inte vara förenlig med att sätta barn i förvar, oavsett vad bakgrunden till förvarstagandet är.

Propositionen innebär att barn i kvalificerade säkerhetsärenden ska kunna hållas i förvar under betydligt längre tid än i dag. Det är en mycket ingripande förändring. Barn som befinner sig i en migrationsrättslig process är ofta redan i en utsatt situation. Att då öppna för längre frihetsberövanden och placering på säkerhetsavdelning riskerar att allvarligt skada barns hälsa, utveckling och trygghet.

Miljöpartiet delar den oro som har framförts av bl.a. Civil rights defenders, Rädda barnen och Institutet för mänskliga rättigheter. Kritiken handlar inte bara om enskilda bestämmelser i den aktuella propositionen, utan om att regeringen återkommande föreslår alltmer ingripande åtgärder utan tillräckliga barnrättsliga analyser och utan att visa att åtgärderna är nödvändiga och proportionerliga. Rädda Barnen har särskilt varnat för att barn riskerar att hållas i förvar eller övervakas under lång tid och på osäkra grunder. Institutet för mänskliga rättigheter har framhållit att förslagen om kraftigt förlängda förvarstider för barn inte ligger i linje med barnkonventionen.

Miljöpartiet avslår därför alla delar i propositionen som innebär att barn fortsatt eller i utökad omfattning kan hållas i förvar eller skiljas från sina vårdnadshavare. Förvar av barn måste förbjudas. Barn får bara frihetsberövas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid enligt barnkonventionen som är svensk lag, och FN:s barnrättskommitté har tydligt uppmanat Sverige att förbjuda och förhindra att barn placeras i förvar på grund av barnens eller deras föräldrars migrationsstatus. Samtidigt kan det finnas specifika fall där barn som bedöms utgöra ett kvalificerat säkerhetshot kan behöva frihetsberövas. I sådana fall bör barnet inte placeras i Migrationsverkets förvar eller på säkerhetsavdelning, utan i en verksamhet som är anpassad för barn. Det är Miljöpartiets uppfattning att Statens institutionsstyrelse (SiS), trots sina brister, har bäst förutsättningar att möta barn. SiS har lång erfarenhet av att erbjuda barn och unga rehabilitering, vård och inte minst skolgång.

Behov av bättre överblick på migrationsområdet

Förslagen i proposition 2025/26:267 måste ses i ett större sammanhang. Under mandatperioden, och inte minst under våren 2026, har regeringen gått fram med ett stort antal omfattande förslag på migrationsområdet. Det gör det omöjligt att överblicka konsekvenserna av alla de stora förändringar som genomförs parallellt på migrationsrättens område, vilket flera remissinstanser och Lagrådet också påpekat.

Miljöpartiet menar att regeringens lagstiftningsarbete på migrationsområdet är slarvigt. Flera stora reformer drivs fram parallellt samtidigt som svensk rätt ska anpassas till EU:s migrations- och asylpakt. Det gör helheten svår att överblicka för remissinstanser, rättsväsendet, riksdagen och de människor som berörs. När flera överlappande förändringar genomförs samtidigt ökar risken för rättsosäkerhet, bristande konsekvensanalys och svårigheter i tillämpningen. Det är särskilt allvarligt på migrationsområdet, där besluten kan få livsavgörande konsekvenser för enskilda människor, inte minst barn.

Miljöpartiet vill att migrationspolitiken ska bygga på rättsstatens principer. Ingripande beslut ska grundas på objektivt konstaterbara omständigheter. Proportionalitet, barnets bästa, rätten till familjeliv, hälsa och grundläggande fri- och rättigheter ska stå i centrum. Lagstiftningen ska vara tydlig, förutsägbar och rättssäker. Nya regler måste tas fram med ett helhetsgrepp.

Utöka diskrimineringslagen

När flera och stora reformer drivs fram på migrationsområdet blir det ännu viktigare att skydda människors grundläggande fri- och rättigheter. Som Diskrimineringsombudsmannen (DO) framhåller i sitt remissvar, så skyddar svensk rätt i dagsläget inte till fullo mot diskriminering vid myndighetsutövning; exempelvis rör det Polismyndighetens och Migrationsverkets verksamhet. Det finns ett behov av att utvidga diskrimineringslagens tillämpningsområde till att omfatta även sådan verksamhet. Utredningen Ett utökat skydd mot diskriminering (SOU 2021:94) har föreslagit att enskilda ska kunna utkräva ansvar från myndigheter för diskriminerande åtgärder, men regeringen har valt att inte ta vidare förslaget. Utredningens förslag skulle också ge DO möjlighet att utöva tillsyn och möjlighet att bistå enskilda som anser att de t.ex. visiteras på grund av sin etnicitet.

För Miljöpartiet är det viktigt att diskrimineringslagen utvidgas. Vi menar att det är särskilt angeläget i en tid då regeringen inför skärpta och omfattande förslag på migrations- och rättsområdet som ger staten ökade befogenheter att kontrollera, övervaka och ingripa mot människor.

Ulrika Westerlund (MP)

Mats Berglund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jan Riise (MP)